

Bálintné Kovács Júlia

Erdélyi örménymagyar meghurcoltak, elítéltek, hősök és mártírok (3. rész)

Kiegészítés

Sajnálatos módon a Füzetek novemberi számában megjelent írásomból a 25. oldalról kifejejtettem két nevet. Most pótolom.

Puskás Csaba (Puskás Attila testvére) Született: Kolozsvár, 1932. dec. 5. Letartóztatásakor (1959. szept. 3.) tanár volt Gyimesfelsőlokon. A vád szerint 1956-tól „intenzív ellenforradalmi tevékenységet fejtett ki”, diákjai és mások előtt magasztalta a magyar forradalmat; ellenségesen kommentálta a romániai nemzetiségi politikát is. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 18 év börtönre. Szamosújváron, majd a Bräilai Nagysziget több kényszermunkatelepén raboskodott, 1964 júniusában szabadult. Hazatérése után Kolozsváron, a Tarományi Villamosműveknél dolgozott, az

1970-es árvíz idején (máj. 22-én) Bethlenben, mentés közben vesztette életét.

Zakariás Dezső – Török-csoport. Született: Salamás, 1944. máj. 23. Letartóztatásakor (1965. nov. 13.) gépész volt a salamási faipari kombinátban. A bukaresti Katonai Törvényszék a társadalmi rend megdöntésére irányuló szervezkedésben a Török József vezette csoportban való részvétel vádjával 7 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után, 1966. aug.-tól a nagyenyedi börtönben töltötte büntetését, onnan szabadult 1968. okt. 18-án. Utána a gyergyószentmiklósi IMG öntödében volt munkás, 1992-ig. Közben 1977-ben Kolozsváron elvégzett egy mesteriskolát.

Az olvasók szíves elnézését kéri Bálintné Kovács Júlia

Flórián Antalra emlékezünk

Az 1998-ban alakult Szegedi Örmény Önkormányzatban a legösszetettebb munkát vállalta el a mi Flórián Antalunk. Ő lett a kultúráért felelős alelnök. Ahogyan a kenyérkereső hivatását, a színművészetet, ezt is ugyanolyan felelősen, kitűnő ízléssel és lelkesen gyakorolva oldotta meg. Értékes, magas színvonalú programokat szervezett, bevonva egyházi-, színházi- és neves civileket szereplőkként a szegedi örmények épülésére. Egy kiállítási megnyitó szövegét is szinte kottázta és úgy adta elő, mint a színpadi szerepeit. Érezte, tudta, hogy nem egyedül neki volt fontos egy-egy rendezvény, hanem a helyi közösséget, az összes jelenlévőt megtisztelte szerényen, de precízen, kitűnően szervezett, gyönyörű hangjával előadott, az érdeklődésre ható előadásaival, szavaival. A Szegedi Örmény Önkormányzat 2014. évi szavazási előkészületeiért az utolsó percig tevékenykedett, noha erősen készült az új évadra a Szegedi Nemzeti Színházban. Még a szállását is maga tette rendbe, amin utolsó erejéig dolgozott (falazott, festett, stb.).

Sok hála és köszönet Flórián Antinak az összes szegedi örmény, a Dél-magyarországi Örmény Kulturális Egyesület nevében.

Emlékét szeretettel megőrizzük!

Dr. Tóth Rózsa elnök

Flórián Antaltól búcsúztunk

Drága Tóni bátyám,

Most, mikor mindjárt a régi harminc éves vallásháború krónikájának színpadi változatára készülünk – immár nélkülöd – a szegedi Nagyszínházban: meg kell állnunk, hogy elbúcsúzzunk Tőled, Flórián Antal.

Gyakran kellett szembeemenni, szinte mindennel, pedig nem volt ez programunk, csak a Világ olyan, amilyen, s te ezt Shakespeare-rel, és az őt követő Brechtrel együtt tudtad. Tudomásul venni nem akartuk, hiszen akkor föladtuk volna a harcot, s Te az ilyen típusú belenyugvó föladásokra alkatlilag voltál képtelen.

Mindvégig küzdöttél és mindig bízva bíztál.

S amiért ennek ellenére rajongtak érted, vagy legalábbis elfogadtak az értelmetlen harcaink bölcs – vagy éppen gyáva – megkerülői is, az a szent lobogás és a hihetetlenül szelíd, odaadó hűség volt.

Hűség színpadhoz, családdhoz, érdemes szerzőkhöz, és minden föladathoz. Észrevétlenül voltál mindenkor nélkülözhetetlen. Közben nagyon is tudtuk, láttuk, éreztük, hogy Hamlet, Lear király, Macbeth, Vízkereszt, Szentivánéji álom, Othello, Rómeó és Júlia – némelyik többször is – Veled válik föltámaszthatóan saját előadásunkká.

És az orosz satírák sem voltak elképzelhetőek nélkülöd: Gogol postamestereivel a jókedvű reményt hoztad a legkülönfélébb cárhű rendszerek idején is: A nevetéssel is lehet szelíden, ám annál hatásosabban verekedni.

A Csárdáskirálynőben senki ilyen komoly hittel nem lett volna képes elővenni a harmadik kezét a gyertyatartós műkeze mellé, hogy mint inas föladja

a kabátot a primadonna távozásához – a szipogva is röhögni kénytelen, elképedő báli Közönség előtt. Rémulat hivatalnokok, idióta párttitkárok, a konventben elnökölő ostoba főbírák sorát röhögtetted ki a legfontosabb előadásainkban a nagy magyar Alföldön.

Belegondolok, hogy milyen kevésen múlik, hogy itt most széles tömegei álljanak a téged országosan ismerő vicces-filmes-kereskedelmi-színház könnyező híveinek, igen, akiket minden bizonyal a szappanos szórakoztató népcsofolgatás egyik sztárjaként mulattathattál volna.

Ezt úzhatted volna az elmúlt évtizedekben bármikor, ám Neked más sors jutott, s akik hiszünk az elrendelésben, tudjuk: ez így volt rendjén. Már életedben legendák öveztek fiatalabb társaid között a próbáidat, a fölkészülésedet, az általa alakított figurák háttértörténeteit.

És igen, ezeken mindenkor nagy szeretettel mulattunk, mert a Szellem, amit egy mozdulattal voltál képes behozni közeink: erőt, hitet és vidám jókedvet hozott: A „mégis érdemes” gyönyörű illúzióját.

Örök gyerek maradtál, és mikor úgy hozta a kockánk: hosszú szériákban nyűgözted le gyermekeinket is: voltál Játékmester, kiskunfélegyházi és Burkus király, és fölsorolhatatlan: ki és mi mindenki.

Önzetlen ügyszeretetedről haláloed híre után írtam bár, de most, hogy magunk között vagyunk, föl akarom idézni egyik néhány évvel ezelőtti akciódát. A keleti vonatokra ülve pár nap alatt végigjártad Erdély magyarul még beszélő színházi városait, hogy személyesen győzd meg a téged fölthetően elképedve hallgató igazgatókat, akiknél előre bejelentkeztél: